

Rektor

Rikard Skårfors
Utbildningsledare
Planeringsavdelningen

Föreskrifter för utbildning på forskarnivå vid Stockholms universitet

Detta beslut gäller från och med den 1 januari 2015 och ersätter beslut fattat av rektor 2010-12-16 om Föreskrifter för utbildning på forskarnivå vid Stockholms universitet med revidering RF 2013-05-23, RF 2014-03-27 och RF 2014-06-12.

Vid Stockholms universitet bedrivs utbildning på såväl grundnivå och avancerad nivå som forskarnivå. Det grundläggande regelverket återfinns i Högskolelagen (HL) och Högskoleförordningen (HF). Dessa föreskrifter avser att komplettera detta regelverk och träder i kraft per 2011-01-01.

Vid Stockholms universitet ansvarar respektive områdesnämnd för utbildningen inom sitt område, om inte annat är föreskrivet. Se Besluts- och delegationsordning för Stockholms universitet. Områdesnämnden har därmed det övergripande ansvaret för utbildningens kvalitet, effektivitet, uppläggning, studieplaner och handledning samt för samordning av kurser och utbildning av handledare. Områdesnämnden ska också ha allmän tillsyn över utbildningen på forskarnivå.

Allmän studieplan

Ett universitet eller högskola som får utfärda examina på forskarnivå ska besluta om ämnen som utbildning på forskarnivå ska anordnas i. För varje ämne som utbildning på forskarnivå anordnas i ska det finnas en allmän studieplan. I den allmänna studieplanen ska följande anges: det huvudsakliga innehållet i utbildningen, krav på särskild behörighet och de övriga föreskrifter som behövs (HF 6:25-27).

Lokala föreskrifter vid Stockholms universitet:

I de allmänna studieplanerna ska anges utbildningens uppläggning, urval och bedömningsgrunder i samband med prövning av sökandes förmåga att tillgodogöra sig utbildningen samt eventuell möjlighet att avsluta en del av utbildningen med licentiatexamen.

Individuell studieplan

För varje doktorand ska det upprättas en individuell studieplan. Planen ska innehålla högskolans och doktorandens åtaganden och en tidsplan för doktorandens utbildning. Planen ska beslutas efter samråd med doktoranden och hans eller hennes handledare.

Den individuella studieplanen ska regelbundet följas upp och efter samråd med doktoranden och hans eller hennes handledare ändras av högskolan i den utsträckning som behövs.

Utbildningstiden får förlängas bara om det finns särskilda skäl för det. Sådana skäl kan vara ledighet för tjänstgöring inom totalförsvaret eller för förtroendeuppdrag inom fackliga organisationer och studentorganisationer eller föräldraledighet (HF 6:29).

Om en doktorand i väsentlig utsträckning åsidosätter sina åtaganden enligt den individuella studieplanen, ska rektor besluta att doktoranden inte längre ska ha rätt till handledning och andra resurser för utbildningen. Innan ett sådant beslut fattas ska doktoranden och hans eller hennes handledare ges möjlighet att yttra sig. Prövningen ska göras på grundval av deras redogörelser och annan utredning som är tillgänglig. Vid bedömningen ska det vägas in om högskolan har fullgjort sina åtaganden enligt den individuella studieplanen. Beslutet ska vara skriftligt och motiverat. Resurserna får inte dras in för den tid då doktoranden är anställd som doktorand eller får utbildningsbidrag för doktorander (HF 6:30).

Om resurserna för utbildning har dragits in enligt 30 §, kan doktoranden efter ansökan hos rektor få tillbaka sin rätt till handledning och andra resurser. Doktoranden måste då genom att visa upp ett tillkommande studieresultat av beaktansvärd kvalitet och omfattning eller på något annat sätt göra sannolikt att han eller hon kan fullgöra sina återstående åtaganden enligt den individuella studieplanen (HF 6:31).

Lokala föreskrifter vid Stockholms universitet:

Den individuella studieplanen ska innehålla en finansieringsplan för doktorandens utbildning, uppgifter om hur doktorandens handledning är organiserad och vad som i övrigt behövs för att utbildningen hela tiden ska kunna bedrivas på ett effektivt sätt.

När finansieringen inte består av anställning eller utbildningsbidrag bör det framgå av finansieringsplanen vilken social trygghet i händelse av exempelvis sjukdom eller föräldraledighet som är förknippad med den aktuella studiefinansieringen.

Den individuella studieplanen ska följas upp minst en gång per år. Doktoranden och huvudhandledaren ska skriftligen intyga att de har tagit del av den individuella studieplanen och de ändringar som görs i den.

Institutionsstyrelsen ställer förslag till områdesnämnden om indragning av handledning och andra resurser. Av skrivelsen ska framgå att institutionen har fullgjort sina åtaganden enligt den individuella studieplanen samt hur och i vilken omfattning doktoranden anses ha åsidosatt sina åtaganden enligt densamma. Till skrivelsen ska bifogas dokumentation som visar att den individuella studieplanen tagits fram och årligen reviderats i enlighet med ovanstående.

Prefekten tillser att doktorandens handledare ges möjlighet att yttra sig och sådant yttrande ska bifogas institutionsstyrelsens förslag om indragning. När institutionsstyrelsens skrivelse inkommit till områdesnämnden ansvarar handläggare vid områdeskansliet för att doktoranden ges möjlighet att yttra sig.

Efter områdesnämndens beredning skickas underlaget till rektor som fattar beslut i ärendet. Vid beslut om indragning av resurser ska doktoranden upplysas om vad som gäller för återfående av desamma. Beslutet kan överklagas till Överklagandenämnden för högskolan. Överklagandehänvisning ska bifogas beslutet och delges doktoranden.

Doktoranden skickar sin ansökan om återfående av resurser till rektor. När doktorandens skrivelse inkommit till rektor anmodas institutionsstyrelsen att yttra sig. Till yttrandet kan särskilt yttrande från doktorandens handledare fogas. Ärendet handläggs av berört områdeskansli och beslut fattas av rektor. Beslutet kan överklagas till Överklagandenämnden för högskolan. Överklagandehänvisning ska bifogas negativt beslut och delges doktoranden.

Forskarhandledarutbildning

Lokala föreskrifter vid Stockholms universitet:

Universitetet ska anordna utbildning av handledare. Minst en av handledarna för en doktorand ska ha genomgått en sådan utbildning eller av områdesnämnden bedömts ha motsvarande kompetens.

Högskolepedagogisk utbildning

Lokala föreskrifter vid Stockholms universitet:

Doktorander som undervisar inom utbildningen på grundnivå eller avancerad nivå ska ha genomgått inledande högskolepedagogisk utbildning eller på annat sätt förvärvat motsvarande kunskaper.

Licentiatseminarium

Lokala föreskrifter vid Stockholms universitet:

En licentiatuppsats ska bedömas med något av betygen underkänd eller godkänd. Examinationen sker i samband med ett offentligt utlyst licentiatseminarium. Licentiatseminariet ska tillkännages i god tid. Uppsatsen ska i god tid innan seminariet finnas

tillgänglig vid institutionen. Vid ett licentiatseminarium ska det utses en opponent och en examinator eller en betygsnämnd.Handledare får inte delta i betygssättningen av uppsatsen.

Disputation

Av examensbeskrivningen för doktorsexamen och konstnärlig doktorsexamen framgår att det för dessa examina krävs bland annat en godkänd doktorsavhandling. Doktorsavhandlingen ska ha försvarats muntligen vid en offentlig disputation. Vid disputationen ska det finnas en opponent (HF 6:33). Vid betygssättning av doktorsavhandlingen ska minst en person delta som inte är verksam vid den högskola där doktoranden examineras (HF 6:34). Högskolan får meddela föreskrifter om det betygssystem som ska användas och om disputationen och betygssättningen i övrigt (HF 6:35).

Lokala föreskrifter vid Stockholms universitet:

En doktorsavhandling ska bedömas med något av betygen underkänd eller godkänd. Vid betygssättningen ska hänsyn tas till innehållet i och det offentliga försvaret av avhandlingen. Betyg för en doktorsavhandling ska beslutas av en betygsnämnd, som utses särskilt för varje avhandling.

Doktorsavhandlingar och licentiatuppsatser på svenska ska ha en sammanfattning på engelska och vice versa. Avhandlingar skrivna på det språk som är utbildningens mål/föremål för studierna ska ha både en svensk och en engelsk sammanfattning.

Områdesnämnden ska besluta om minsta antalet exemplar av doktorsavhandlingen inför disputationen och om ersättning för kostnaderna för framställning av denna upplaga. Offentliggörande av doktorsavhandlingen (s.k. spikning) ska ske senast tre veckor före disputationsdatum. Perioden 16 juni – 14 augusti ska inte inräknas i spikningsperioden varför man vid disputation exempelvis 24 augusti behöver spika senast 5 juni. Doktorsavhandlingen ska spridas enligt följande:

- Genom doktorandens försorg spikas elektroniskt i universitetets publiceringsdatabas,
- genom universitetsbibliotekets försorg publiceras elektroniskt i universitetets publiceringsdatabas, såvida doktoranden inte ingått något däremot stridande publiceringsavtal,
- genom institutionens försorg, sändas till varje sådan institution vid svensk högskola /universitet inom vars verksamhetsområde ämnet för avhandlingen faller,
- genom doktorandens försorg delges handledarna, samt
- genom institutionens försorg delges opponent och betygsnämndens ledamöter.

Om det föreligger särskilda skäl får rektor medge att viss doktorsavhandling spikas eller sprids senare än som anges ovan.

Disputation ska äga rum under perioden 15 augusti – 15 juni, på tid och plats som rektor bestämmer. Om särskilda skäl föreligger, får rektor medge att viss disputation får ske under annan tid än terminstid. I sådant medgivande får rektor även medge att doktorsavhandlingen får göras tillgänglig och utsändas under annan tid än terminstid. Spikning görs då minst tre veckor före disputationen. Rektor har delegerat rätten att besluta om tid och plats för disputation, se Besluts- och delegationsordning för Stockholms universitet.

Disputationen ska ledas av en ordförande. Vid disputationen ska det finnas en betygsnämnd bestående av tre eller fem ledamöter. Dessa ledamöter ska inneha vetenskaplig kompetens. Opponenten får inte komma från samma institution som doktoranden. En av ledamöterna bör vara verksam inom området, minst en ska ha sin verksamhet utanför Stockholms universitet och högst en får komma från doktorandens institution. En reservledamot ska utses vilken ska kunna ersätta vilken som helst av de ordinarie ledamöterna. Den som har varit handledare för doktoranden får inte ingå i nämnden. Nämnden ska utse ordförande inom sig. Opponenten och en av handledarna har rätt att vara närvarande vid sammanträden med betygsnämnden och delta i överläggningarna men inte i besluten.

Om utsedd opponent får förhinder ska, om tiden medger detta, ny opponent utses. Om ett akut förhinder uppstår i samband med disputationstillfället kan disputationen genomföras via videokonferens eller motsvarande, eller genom att någon av de ordinarie ledamöterna i betygsnämnden utses till opponent, i vilket fall betygsnämnden kompletteras med reservledamoten. Är inget av dessa alternativ möjliga skjuts disputationen upp till ett senare tillfälle.

Betygsnämnden är beslutför när alla ledamöter är närvarande. Som nämndens beslut ska den mening gälla som de flesta enar sig om. Ett oenigt beslut och ett beslut om underkännande ska alltid motiveras.

Detta beslut är fattat av rektor, professor Astrid Söderbergh Widding, i närvaro av prorektor, professor Hans Adolfsson, och förvaltningschefen, universitetsdirektör Joakim Malmström. Studeranderepresentanter har informerats och haft tillfälle att yttra sig. Övrig närvarande har varit Anna Riddarström, Ledningskansliet (protokollförare).

Astrid Söderbergh Widding

Rikard Skårfors